

FIȘA DISCIPLINEI

1. Date despre program

1.1 Instituția de învățământ superior	Universitatea „Babeș-Bolyai” Cluj-Napoca
1.2 Facultatea	Facultatea de Psihologie și Științe ale Educației
1.3 Departamentul	Departamentul de Psihopedagogie Specială
1.4 Domeniul de studii	Științe ale Educației
1.5 Ciclu de studii	Nivel Licență
1.6 Programul de studiu / Calificarea	Specializarea Psihopedagogie Specială / Profesor Psihopedagog Cod COR 263412, Logoped Cod COR 226603, Consilier școlar Cod COR 235903

2. Date despre disciplină

2.1 Denumirea disciplinei	Psihologia dezvoltării în contextul dizabilității (Cod: PLR 2201)						
2.2 Titularul activităților de curs	Lect. univ. dr. Cristina Costescu						
2.3 Titularul activităților de seminar	Lect. univ. dr. Cristina Costescu						
2.4 Anul de studiu	I	2.5 Semestrul	II	2.6. Tipul de evaluare	E	2.7 Regimul disciplinei	DD

3. Timpul total estimat (ore pe semestru al activităților didactice)

3.1 Număr de ore pe săptămână	4	Din care: 3.2 curs	2	3.3 seminar/laborator	2
3.4 Total ore din planul de învățământ	56	Din care: 3.5 curs	28	3.6 seminar/laborator	28
Distribuția fondului de timp:					ore
Studiul după manual, suport de curs, bibliografie și notițe					20
Documentare suplimentară în bibliotecă, pe platformele electronice de specialitate și pe teren					25
Pregătire semănării/laboratoare, teme, referate, portofolii și eseuri					22
Tutoriat					
Examinări					2
Alte activități:					
3.7 Total ore studiu individual			69		
3.8 Total ore pe semestru			125		
3.9 Numărul de credite			5		

4. Precondiții (acolo unde este cazul)

4.1 de curriculum	Nu este cazul
4.2 de competente	Nu este cazul

5. Condiții (acolo unde este cazul)

5.1 De desfășurare a cursului	Parcurerea și promovarea disciplinelor <i>Psihologie generală</i> și <i>personalității și Introducere în psihologia dezvoltării</i> .
5.2 De desfășurare a seminarului/laboratorului	Parcurerea materialelor bibliografice prerechizită pentru seminar

6. Competențele specifice acumulate

Competențe profesionale	<ul style="list-style-type: none"> Utilizarea adecvată a conceptelor, teoriilor și metodelor de bază ale domeniului și ale ariei concepte, teorii, metode de investigație, particularităților proceselor psihice ale copiilor și de specializare în practica și în comunicarea profesională în cadrul muncii în echipa interdisciplinară Utilizarea cunoștințelor de bază pentru explicarea și interpretarea unor variate tipuri de tinerii cu diverse dizabilități, pe niveluri de vârstă, elaborarea unor proiecte educative Aplicarea unor principii și metode de bază pentru rezolvarea de probleme/situații bine definite, tipice domeniului în condiții de asistență calificată de nuanță psihopedagogică și psihologică destinate copiilor și tinerilor, pe niveluri de vârstă.
Competențe transversale	<ul style="list-style-type: none"> Analiza comparativă a principalelor modalități de diagnoză a dezvoltării psihice a copiilor și tinerilor cu dizabilități, a principiilor de aplicare și utilizarea adecvată a acestora în evaluarea complexă psihologică și psihopedagogică. Elaborarea și aplicarea adecvată a unor metode de consiliere psihopedagogică adaptate fundamentale domeniul Psihologiei dezvoltării, al psihopedagogiei speciale și al nevoilor copiilor și tinerilor cu dizabilități, atât la nivel individual cât și la nivelul grupului. Interpretarea factorilor psihologici ai reușitei școlare, a realității psihosociale de scolarizare a copiilor și de inserție socio-profesională a tinerilor prin aplicarea cunoștințelor psihologiei sociale. Conștientizarea nevoii de formare continuă; utilizarea eficientă a resurselor și tehnicilor de învățare pentru dezvoltarea personală și profesională Utilizarea platformelor de e-learning, a învățării de tip blended learning și a bazelor de date internaționale pentru dezvoltarea personală și profesională.

7. Obiectivele disciplinei (reieșind din grila competențelor acumulate)

7.1 Obiectivul general al disciplinei	<ul style="list-style-type: none"> Cunoașterea de către studenți a legităților dezvoltării psihice a copiilor și tinerilor, a principalelor teorii referitoare la particularitățile bio-psiho-sociale ale copiilor și tinerilor în raport cu stadiile dezvoltării și cu diversele categorii de dizabilități Cunoașterea de către studenți a particularităților dezvoltării bio-psiho-sociale în contextul diverselor categorii de dizabilitate
7.2 Obiectivele specifice	<ul style="list-style-type: none"> Cunoașterea rolului eredității și a mediului în dezvoltarea psihică a copiilor și tinerilor cu dizabilități Cunoașterea specificului stadiilor de dezvoltare a inteligenței copiilor și tinerilor în contextul dizabilităților Cunoașterea particularităților dezvoltării socio-emoționale în contextul dizabilității Aplicarea principalelor teorii ale psihologiei dezvoltării pentru intervenția psihopedagogică specifică în cazul deficienței intelectuale, autismului, epilepsiei și a altor sindroame frecvent întâlnite Analiza factorilor fundamentali – psihosociali și psihopedagogici – a reușitei școlare a copiilor și tinerilor

8. Conținuturi

8.1 Curs	Metode de predare	Observații
1. Dezvoltarea atipică – delimitări conceptuale	Expunere interactivă	
2. Particularități psihice ale copiilor cu sindrom Down	Studii de caz Problematizare	

3. Particularități psihice la copiii și tinerii cu sindrom Williams	Expunere interactivă	
4. Aspecte ale metacogniției în dizabilitatea intelectuală	Expunere interactivă	
5. Repere pentru stimularea cognitivă a copiilor cu dizabilități	Expunere interactivă Studiul de caz	
6. Strategii mnemonice utilizate la copiii cu deficiențe intelectuale	Expunere interactivă Studiul de caz	
7-8. Caracteristici generale ale copiilor cu tulburări din spectrul autist. Teorii cognitive	Metodele gândirii critice	
9. Particularități ale funcțiilor executive și reglării emoționale la copiii cu TSA	Expunere interactivă Studiul de caz	
10- 11. Intervenția comportamentală timpurie la copiii cu tulburări din spectrul autist	Dezbateri Expunere	
12. Particularități ale copiilor cu ADHD	Expunere interactivă Metodele gândirii critice	
13.-14 Probleme de relaționare în dezvoltarea atipică - atașamentul	Expunere interactivă	

Bibliografie

- Anderson, S.R., Avery, D.L., Kipietro, W.E., Edwards G.L., Christian, W.P. (1987), Intensive home-based early intervention with autistic children, *Educ. Treat. Child*, 10, p. 352-366.
- APA (2013). Manual de diagnostic și statistică a tulburărilor mentale. Ediția a cincea (DMS-V). Asociația Psihiatrilor Liberi din România: București
- Baglietto, M.G, Battaglia, F.M. (2001). Neuropsychological disorders related to interictal epileptic discharges during sleep in benign epilepsy of childhood with centrotemporal or rolandic spikes. *Dev Med Child Neurol*, 43, 407-412.
- Barisnikov, K., Pizzo, R., Van der Linden, M. (2005), Rehabilitation of the visuo-constructional deficit in Williams Syndrome: A case study, Poster, The 9th Congress of the Swiss Society of Psychology, University of Geneva, September 29th and 30th.
- Barisnikov, K., Pizzo, R., Van der Linden, M. (2006), Possibilities and limits of re-education of visuo-constructional deficits in Williams syndrome: a case study, în: E. Farran (ED.), Act of The 3ds Williams Syndrome Workshop, Reading, UK, University of Reading.
- Beaussart, J., Genton, P. (2005). *Epilepsies: avancées médicales et sociales*. Montreal, Edition J. Libbey.
- Benga, I. (1994). *Neurologie pediatrică*. Cluj-Napoca, Editura Dacia.
- Broadley, I., MacDonald, J. (1993), Teaching short-memory skills to children with Down's syndrome, *Down's syndrome: Research and Practice* 1, p. 56-62.
- Comblain, A. (2001), Fonctionnement mnésique, în: A. Rondal, A. Comblain (sous la direction), *Manuel de psychologie des handicaps. Sémiologie et principes de remédiation*, Mardaga, Hayen.
- Diggle, T., Mc Conachie, H.R., Randle, V.R. (2003), Parent-mediated early intervention for young children with autism spectrum disorder, *Cochrane Database Syst. Rev.*, 1, CD003496.
- Feuerstein, R., Rand, Y, Hoffman, M., Miller, R. (1980). *Instrumental Enrichment*. Baltimore, University Park Press.
- Flavell, J.H. (1979), Metacognition and cognitive monitoring. A new area of cognitive-developmental inquiry,

- American Psychology, 34, 906-916.
- Hommet, C. (2005). Epilepsie et langage. Neuropsychologie de l'enfant et troubles du développement. Paris, Editions Solal, 349-387..
- Ionescu, T., & Benga, O. (2007). Reconceptualizing early education on scientific grounds: school readiness in focus, *Cognition, creier, comportament/ Cognition, Brain, Behavior*, XI/1, 49-6
- Leloup, G. (2008). Interventions orthophoniques et conduites de remediation chez l'enfant avec epilepsie. Epilepsie de l'enfant: trouble du développement cognitif et socio-emotionnel. Solal Editeur, 147-172.
- Lovaas, O.I. (1987), Behavioral treatment and normal educational and intellectual functioning in young autistic children, *J. Consult. Clin. Psychol.*, 55, p. 3-9.
- Matson, J. L. (Ed.). (2018). *Handbook of Childhood Psychopathology and Developmental Disabilities Assessment*. Springer.
- Miller, J. (1987). Language and communication characteristics of children with Down syndrome, în: S. Peuschel, C. Tingey, J. Rynders, A. Crocker & D. Crutcher eds.), *New perspectives on Down syndrome*, Baltimore, Brookes, p. 233-262.
- Mitrofan, N., Mitrofan, L. (2009). Testarea psihologică. Inteligența și aptitudinile. Polirom: Iasi,
- Montreuil, N., Magerotte, G. (1995). Les difficultés liées à la généralisation des compétences, în: Ș. Ionescu, La déficience intellectuelle. Tom 2 – Pratiques de l'intégration, Tours, Nathan Université.
- Mureșan, C. (2006). *Autismul infantil*. Cluj Napoca, Presa Universitară Clujeană.
- Nadel, L. (1996), Learning, memory and neural function in Down's syndrome, în: J.A. Rondal et all.(Eds), *Down's syndrome. Psychological, psychobiological and socio-educational perspectives*, Whurr Publishers, London, p. 21-42.
- Nader-Grosbois, N. (2006). *Le développement cognitif et communicatif du jeune enfant. Du normal au pathologique*, Bruxelles, De Boeck.
- Ozonoff, S., Cathcart, K. (1998), Effectiveness of home program intervention for young children with autism, *J. Autism Dev. Disord.*, 28, p. 25-32.
- Păunescu, C., Ene, L.M. și colaboratorii (1997), *Terapia educațională integrată*, Editura Pro Humanitate, București.
- Poole, D., Warren, A., & Nunez, N. (2007). *The Story of Human Development*. Prentice Hall:
- Preda, V. (2005). Caracteristici comportamentale și intervenții educative în cazul copiilor cu autism. *Revista de psihopedagogie*, 1, 70-85.
- Preda, V. (2008). Les fondament de la stimulation et de l'intervention precoce pour les enfants avec besoins éducatifs particuliers. *Studia Universitatis Babeș-Bolyai, Psychologia-Paedagogia*, 1
- Preda, V. (2009) Educația și formarea parentală pentru intervenția timpurie asupra copiilor cu dizabilități. In: M. Anca (coord.). *Tendențe psihopedagogice moderne în stimularea abilităților de comunicare*. Cluj-Napoca, Presa Universitara Clujeana, p. 7-15.
- Preda, V. R. (2007), The conditions of Inclusive Education – Psychologists' an Teachers' Opinions, în: T. Bonfield, J. Doyle, S. Kiefer (Ed.), *Social Inclusion and Exclusions in Education*, Linz, State College of Teacher Education, 59-73.
- Preda, V.(2008). *Theory and Approaches to Learning Disabilities*. *Studia Universitatis Babeș-Bolyai, Psychologia-Paedagogia*, 2, 13-22.
- Preda, V.(2010). Interventia comportamentala timpurie intensiva la copiii cu tulburari din spectrul autist. In: M. Anca (coord.). *Psihopedagogia speciala intre practica si cercetare*. Cluj-Napoca, Presa Universitara Clujeana, p. 123-131.
- Preda, V.(2006). Programe de interventie timpurie si practici educative destinate copiilor cu dizabilități și cu întârzieri în dezvoltare. *Revista de psihopedagogie*, 1, 77-96.
- Radu, I. (1991). Personalitatea și dimensiunile ei psihologice. În: I. Radu (coord) *Introducere în psihologia contemporană*, Cluj-Napoca, Editura Sincron, p. 307-353.
- Roșan., A. (Ed.). (2016). *Psihopedagogie specială. Modele de evaluare și intervenție*. Polirom via PublishDrive.
- Schaffer, H. R. (2005, 2007, 2010). *Introducere în psihologia copilului*, Ed. ASCR, Cluj-Napoca
- Schopler, E., Lansing, M., Waters, L. (1993). *Activités d'enseignement pour enfants autistes*. Paris. Masson.

Seegmuller, C., Metz-Lutz Marie-Noelle (2007). Le bilan neuropsychologique dans l'épilepsie chirurgicale. În: Marie-Pascal Noël (Edit.), Bilan neuropsychologique de l'enfant. Wavre, Mardaga, 278-298.
Siegler, R. (1988), Individual differences in strategy choices: Good students, not-so-good students, and perfectionists, *Child Development*, 59, p. 833-851.
Sinclair D., Wheatley M, Snyder, T. (2004) Frontal lobe epilepsy in childhood, *Pediatric Neurology* 30 , pp. 169-176
Wilmschurst, L., & Pelea, A. (2007). Psihopatologia copilului: fundamente. Polirom.
Witman T.L. (1990), Self-regulation and mental retardation, *American Journal on Mental Retardation*, 4, 347-362.

8.2 Seminar / laborator	Metode de predare	Observații
1. Dezvoltarea tipică vs dezvoltarea atipică.	Dezbaterea Conversația euristică	
2. Dezvoltarea abilităților de comunicare și limbaj în contextul dizabilității	Conversația euristică	
3. Stadiile dezvoltării cognitive și ale jocului la copii	Dezbaterea	
4. Dezvoltarea cognitivă și a funcțiilor executive în copilăria mică	Exercițiul Studiul de caz	
5. Repere în dezvoltarea atipică la vârsta preșcolară și școlară mică	Exercițiul Studiul de caz	
6. Sisteme de diagnostic clinic – modele categoriale	Exercițiul Studiul de caz	
7. Abordarea neuropsihologică a dificultăților de învățare	Studiul de caz Conversația euristică	
8. Disfuncțiile executive	Expunere interactivă Problematizare	
9. Tulburarea de spectru autist – particularități ale dezvoltării I	Studiul de caz	
10. Tulburarea de spectru autist – particularități ale dezvoltării II	Expunere interactivă Modelare	
11. Metode de diagnostic în tulburarea de spectru autist	Modelare	
12. Intervenția comportamentală timpurie la copiii cu tulburări din spectrul autist I	Modelare	
13. Stilurile parentale- în contextual dizabilității	Conversația euristică Învățare prin descoperire	
14. Studiu de caz – program de parenting pentru copiii cu dizabilități	Expunere interactivă	

Bibliografie

Alloway T.P., Gathercole S.E., Willis C., and Adams A.M. (2005). Working memory and special educational needs. *Educational Child Psychology*, 22, 56-67.
Alloway, T., and Gathercole, S. (2006). How does working memory work in the classroom? *Educational Research and Reviews*, 1(4), 134- 139.
Alloway, T.P., Gathercole, S.E., and Pickering, S.J. (2006). Verbal and visuospatial short-term and working memory in children: Are they separable? *Child Development*, 77, 1698-1716.
APA (2013). Manual de diagnostic și statistică a tulburărilor mentale. Ediția a cincea (DMS-V). Asociația Psihiatrilor Liberi din România: București
Dowker, A. (2005). Early identification and intervention for students with mathematics difficulties. *Journal of*

learning disabilities, 38 (4), 324-332.

Geary, D.C., (2004). Mathematics and Learning Disabilities. *Journal of Learning Disabilities*, 37(1), 311-330.

Ionescu, T., & Benga, O. (2007). Reconceptualizing early education on scientific grounds: school readiness in focus, *Cognitie, creier, comportament/ Cognition, Brain, Behavior*, XI/1, 49-6

Matson, J. L. (Ed.). (2018). *Handbook of Childhood Psychopathology and Developmental Disabilities Assessment*. Springer.

Mitrofan, N., Mitrofan, L. (2009). Testarea psihologică. Inteligența și aptitudinile. Polirom: Iasi,

Păunescu, C., Ene, L.M. și colaboratorii (1997), *Terapia educațională integrată*, Editura Pro Humanitate, București.

Poole, D., Warren, A., & Nunez, N. (2007). *The Story of Human Development*. Prentice Hall:

Preda, V. (2000)(coord.). *Orientări teoretico- praxiologice în educația specială*, PUC: Cluj- Napoca.

Preda, V. (2009). *Universul sistemului Braille în contextul actual al educației speciale*, PUC: Cluj- Napoca.

Rosan, A. (Ed.). (2016). *Psihopedagogie specială. Modele de evaluare și intervenție*. Polirom via PublishDrive.

Schaffer, H. R. (2005, 2007, 2010). *Introducere în psihologia copilului*, Ed. ASCR, Cluj-Napoca

Schwartz, J. M.; Begley, S. (2002). *The mind and the brain*, Regan Books: New York.

Tucker, I. și Powell, C. (1993). *Copilul cu deficiențe de auz și școala*, București.

Verza, E. și Verza F.E. (2011). *Tratat de psihopedagogie specială*, Editura Universității București: București

Vicari, S. (2006). *Motor Development and Neuropsychological Patterns in Persons with Down Syndrome Behavior Genetics*, Vol. 36, No. 3, May 2006

Wilmshurst, L., & Pelea, A. (2007). *Psihopatologia copilului: fundamente*. Polirom.

9. Coroborarea conținuturilor disciplinei cu așteptările reprezentanților comunității epistemice, asociațiilor profesionale și angajatori reprezentativi din domeniul aferent programului

- Colegiul Psihologilor din România, a Codului deontologic al profesiei de psiholog cu drept de liberă practică (www.copsi.ro) și a **Procedurilor de atestare în conformitate cu Normele metodologice de aplicare a Legii 213/2004, precum și noile norme publicate în MO nr 268, Partea I din 9 aprilie 2019**
- Registrul Național al Calificărilor din învățământul Superior (<http://www.rncis.ro>)
- Clasificarea Ocupațiilor din România (<http://www.mmuncii.ro/>)

10. Evaluare

Tip activitate	10.1 Criterii de evaluare	10.2 metode de evaluare	10.3 Pondere din nota finală
10.4 Curs		Examen scris online	70%
10.5 Seminar/laborator	Demonstrarea unei bune capacitati de sinteza a materialului bibliografic și de aplicare a cunoștințelor dobândite la curs și prin intermediul studiului individual	Metoda proiectului	30%
10.6 Standard minim de performanta			
<ul style="list-style-type: none"> • Cunoașterea unor repere în dezvoltare tipică și atipică cu privire la aria socială, cognitivă. comportamentală și de comunicare 			

UNIVERSITATEA BABEȘ-BOLYAI
BABEȘ-BOLYAI TUDOMÁNYEGYETEM
BABEȘ-BOLYAI UNIVERSITAT
TRADITIO ET EXCELLENTIA

Facultatea de Psihologie și Științe ale Educației

Str. Sindicatelor nr. 7
Cluj-Napoca, RO-400029

Tel.: 0264-40.53.37
Fax: 0264-59.05.59

www.psiedu.ubbcluj.ro

PPS Departamentul de
Psihopedagogie Specială
al Universității "Babeș-Bolyai" Cluj-Napoca

Data completării
18 / 09 / 2020

Semnătura titularului de curs
Lect. univ. dr. Cristina Costescu

Semnătura titularului de seminar
Lect. univ. dr. Cristina Costescu

Data avizării în departament
23 / 09 / 2020

Semnătura directorului de departament
Prof. univ. dr. Adrian Marian ROȘAN